

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ М.Є. Рогоза _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

«01» вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Основи економіки та діагностики економіки (поглиблений рівень)»

освітня програма	«Бізнес-економіка»
спеціальність	051 Економіка
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
ступінь вищої освіти	бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни Основи економіки та діагностики (поглиблений рівень) економіки схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Полтава 2023

Укладачі: Кононенко Ж.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Бізнес-економіка» спеціальності 051 Економіка ступеня бакалавр

_____ В.І.Перебійніс _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

«01» вересня 2023 року

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Основи економіки та діагностики економіки (поглиблений рівень)»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	Обов'язкова навчальна дисципліна	
Мова викладання	українська	
Статус дисципліни – обов'язкова		
Курс/семестр вивчення	1 курс, 2 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	6	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 2 семестр - 180 годин		
- лекції: 18 год.		
- практичні заняття: 54 годин		
- самостійна робота: 108 годин		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): екзамен		

Розділ 2. Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни формування у майбутніх економістів системних знань та поглибленого розуміння концептуальних основ економіки та діагностики економіки.

Таблиця 2 – Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПР03 Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки
ЗК8 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПР09 Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
ЗК11 Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР10 Проводити аналіз
СК4 Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.	

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>СК6 Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.</p> <p>СК11 Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.</p>	<p>функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.</p> <p>ПР12 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР21 Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p>

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні-методологічні основи економіки

Тема 1. Основи підприємництва. Організація підприємницької діяльності.

Суть економічної діагностики, її види. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики. Спеціальні діагностичні методи. Методи якісної оцінки, експертний, метод Дельфі. Предмет і завдання курсу. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Блочно-змістова побудова курсу. Роль самостійної роботи в опануванні курсом.

Тема 2. Капітал та основні засоби суб'єктів господарювання. Техніко-технологічна база господарювання.

Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства. Статичний та динамічний підходи до оцінки потенціалу економічної організації. Гнучкість виробничої системи та її діагностика. Оцінка техніко-організаційного рівня виробництва. Поняття виробничого потенціалу. Характеристики виробничого потенціалу підприємства. Системні характеристики. Структурні характеристики. Кількісні характеристики. Якісні характеристики

Тема 3. Людський капітал. Продуктивність та мотивація праці.

Кадровий потенціал. Складові кадрового потенціалу. Кількісні показники кадрового потенціалу. Якісні показники кадрового потенціалу. Індивідуальні професійні характеристики. Цілі вартісної оцінки кадрового

потенціалу. Витратний і дохідний підхід до оцінки кадрового потенціалу. Ефективність використання кадрового потенціалу. Наймання, оцінка і добір персоналу на підприємство. Планування як метод формування кадрового складу фірми. Стимулювання роботи персоналу. Управління діловою кар'єрою та навчанням персоналу.

Тема 4. Оборотні активи. Нематеріальні ресурси і активи.

Метод дисконтування грошових потоків і капіталізації прибутку. Метод прямої капіталізації. Грошовий потік, що генерується всім інвестованим капіталом. Методи, засновані на аналізі надприбутку. Метод економічної доданої вартості. Технологія застосування порівняльного підходу до оцінки вартості підприємства. Метод компанії – аналога. Нематеріальні активи. Інтелектуальна власність. Об'єкти інтелектуальної власності (ОІВ). Майнові права. Відкладені витрати. Гудвіл. Особливості вартісної оцінки нематеріальних активів.

Тема 5. Інноваційні процеси

Формування й розвиток теоретичних і методичних засад діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства в межах теорії і практики економіки й управління підприємствами. Визначення рівня впливу факторів (позитивних, негативних) на процеси інноваційного розвитку підприємства з метою виявлення та вирішення проблем (наявних, можливих) гальмування його інноваційної активності (впровадження нових технологічних процесів, виробництво інноваційних видів продукції тощо) в контексті забезпечення ефективного функціонування і розвитку підприємства. Ключові бізнес-індикатори системи діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства: показник інноваційного розвитку; показник інноваційної активності персоналу; показник забезпеченості підприємства нематеріальними активами; показник майна, необхідного для інноваційного розвитку; показник просування інноваційних видів продукції на ринок.

Основні зовнішні та внутрішні фактори інноваційного розвитку підприємства, теоретико-методологічні підходи до їх діагностики в сучасних умовах господарювання. Рекомендації щодо проведення діагностики інноваційного розвитку підприємства для визначення позитивних факторів та своєчасного виявлення негативних тенденцій, а також з метою оцінки їх можливого впливу на результативність та перспективну конкурентоспроможність виробництва.

Модуль 2. Діагностика та управління результативністю діяльності підприємства

Тема 6. Інвестиційні ресурси

Роль інвестицій у діяльності підприємств та їх ефективного управління. Діагностика інвестиційної привабливості підприємства, наукові підходи. Важливість проведення діагностики інвестиційної привабливості

підприємства. Проблеми діагностики інвестиційної привабливості підприємств, послідовність та структурний зміст методики діагностики інвестиційної привабливості. Моделі діагностики інвестиційної привабливості, що використовуються за узагальнюючими показниками рейтингової оцінки по кожному підприємству.

Показники діагностики для окремого підприємства та проведення діагностичного дослідження різних підходів. Використання моделі Дімо. Рейтингування діяльності окремого підприємства.

Тема 7. Управління результативністю суб'єктів господарювання. Управлінська діагностика.

Підприємство як майновий комплекс. Справжня економічна вартість підприємства як цілісного майнового комплексу. «Доходні» методи оцінки майна. Метод капіталізації доходу, дисконтування майбутнього доходу, ринкові порівняння і аналогова оцінка підприємства. Гудвіл і його оцінка.

Тема 8. Діагностика організаційної культури. Діагностика виробничого потенціалу

Сутність управлінської діагностики та організація її проведення. Діагностика структури управління та якості управлінських рішень. Оцінка зв'язків підприємства із зовнішнім середовищем. Оцінка загальних результатів діяльності підприємства. Конкурентоспроможність продукції: сутність і особливості оцінки. Аспекти визначення. Корисність, ціна споживання, здатність пропозиції. Процедура оцінки конкурентоспроможності промислової продукції. Зведена оцінка конкурентоспроможності продукції і конкурентоспроможності підприємства.

Тема 9. Фінансова діагностика. Діагностика економічної безпеки

Основні моделі фінансової діагностики, їх характеристика. Дескриптивні, предикативні і нормативні моделі. Система показників фінансового стану підприємства. Інтегрована оцінка фінансового стану підприємства. Економічна безпека підприємства: сутність, основи оцінки. Методичний апарат діагностування економічної безпеки. Економічна культура підприємства й особливості її діагностики. Якісний аналіз методів та інструментарію планування, обліку і контролю на підприємстві. Обґрунтованість управлінських рішень, їх оцінка.

Розділ 4 Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Теоретичні-методологічні основи економіки					
Тема 1. Основи підприємництва. Організація підприємницької діяльності 1. Економіка як сфера діяльності людей і галузь науки 2. Поняття підприємства, підприємство як система 3. Сутність підприємництва як форми господарювання підприємств	2	Практична робота 1. Розв'язання задач	6	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання (підготувати доповіді до теми).	12
Тема 2. Капітал та основні засоби суб'єктів господарювання. Техніко-технологічна база господарювання 1. Сутність та види капіталу 2. Поняття та класифікація основних засобів	2	Практична робота 2. Розв'язання задач	6	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання (підготувати доповіді до теми).	12
Тема 3. Людський капітал. Продуктивність та мотивація праці 1. Сутність та структура персоналу підприємства 2. Кадрова політика підприємства 3. Продуктивність праці	2	Практична робота 3 Розв'язання задач	6	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання (підготувати доповіді до теми).	12
Тема 4. Оборотні активи. Нематеріальні ресурси і активи 1. Оборотні активи підприємства: економічна сутність та класифікація. 2. Нематеріальні ресурси і активи підприємства 3. Показники оцінки забезпеченості та ефективності використання капіталу підприємства	2	Практична робота 4. Розв'язання задач	6	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання (підготувати доповіді до теми).	12
Тема 5. Інноваційні процеси 1. Інновації та інноваційні процеси: сутність та характеристика 2. Оцінка ефективності інноваційної діяльності 3. Науково-технічний прогрес, його загальні та пріоритетні напрями	2	Практична робота 5. Розв'язання задач	6	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання (підготувати доповіді до теми).	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 2. Діагностика та управління результативністю діяльності підприємства					
Тема 6. Інвестиційні ресурси 1. Інвестиції: їх види, сутність склад та структура. 2. Економічна ефективність виробничих та фінансових інвестицій.	2	Практична робота 6. Розв'язання задач	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання (підготувати доповіді до теми).	12
Тема 7. Управління результативністю суб'єктів господарювання. Управлінська діагностика 1. Основи управлінської діагностики підприємства 2. Ефективна модель управління підприємством на засадах маркетингу 3. Діагностика антикризового управління підприємством	2	Практична робота 7. Розв'язання задач	6	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання (підготувати доповіді до теми).	12
Тема 8. Діагностика організаційної культури. Діагностика виробничого потенціалу 1. Сутність та елементи організаційної культури 2. Аналіз чинників впливу на формування економічної культури 3. Виробничий потенціал підприємства: сутність, склад та структура 4. Діагностика виробничої програми підприємства	2	Практична робота 8. Розв'язання задач	6	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання (підготувати доповіді до теми).	12
Тема 9. Фінансова діагностика. Діагностика економічної безпеки 1. Сутність, мета, завдання фінансової діагностики. Інформаційне забезпечення фінансової діагностики 2. Основи фінансового планування і прогнозування діяльності підприємства 3. Безпека як економічна категорія. Її види. Складові елементи.	2	Практична робота 9. Розв'язання задач	6	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання (підготувати доповіді до теми).	12
Разом	18		54		108

Розділ 5 «Система оцінювання знань студентів»

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (5 Балів); обговорення матеріалу занять (5 Бали); виконання навчальних завдань (5 Балів); завдання самостійної роботи (5 Балів); тестування (5 бали); поточна модульна робота (10 балів)	35
Модуль 2 (теми 6-9): відвідування занять (5 Балів); обговорення матеріалу занять (5 Бали); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (5 Балів); тестування (5 Бали); поточна модульна робота (10 Балів)	35
Екзамен	40
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних.	20

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Алькема В. Г., Кириченко О. С., Пазєєва Г. М. Діагностика економічної безпеки підприємства (На матеріалах транспортно-експедиційних підприємств України): монографія. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2019. - 328 с.
2. Биба В.В., Лоза Т.В. Діагностика та прогнозування фінансово-економічного стану підприємства. *Економіка та держава*. 2015. № 5. С. 110–113.
3. Бобко Н.А., Коваль Ю.А. Сутність економічної діагностики діяльності підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2013. Вип. № 5(2). С. 83–89.
4. Бойко В.В. Сучасні тенденції розвитку економічної діагностики стану підприємств. *Економіка та управління на транспорті*. 2017. Вип. 4. С. 18–24.
5. Воскобоева О.В., Ромащенко О.С., Економічна діагностика: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2021. 194с.
6. Думанська К. С. Механізм стратегованого управління успішною діяльністю промислових компаній в умовах глобалізації: монографія. Хмельницький: Приватна друкарня, 2020. 339 с.
7. Єршова Н. Ю., Портна О.В. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум. Львів: Магнолія, 2019. 345 с.
8. Забаштанський М.М., Забаштанська Т.В., Роговий А.В. Роль економічної діагностики у забезпеченні ефективності концесійної діяльності. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 3(3). С. 259–264.
9. Коваленко В.В. Теоретичні підходи у визначенні сутності діагностики підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. № 2(1). С. 17–20.
10. Ковальчук Т.М., Вергун А.І. Діагностичний аналіз фінансового стану: теорія та методологія. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 5(1). С. 129–134.

11. Косянчук Т. Ф., Лук'янова В. В., Майорова Н. І., Швид В. В. Економічна діагностика. Навч. пос. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 452 с.
12. Кравчук Р.С., Федорович І.В. Економіка підприємств. Івано-Франківськ, 2020, 47 с.
13. Кривов'язюк І. В., Пустовіт Ю. Г. Діагностика активів в економіці сучасного підприємства. Економічний форум. 2018. № 4. С. 243–251.
14. Литвин З.Б. Необхідність діагностики в умовах антикризового управління діяльністю підприємства. *Економічний аналіз* : зб. наук. праць. 2015. Т. 21. № 2. С. 152–156.
15. Приб К.А., Патица Н.І. Діагностика в системі управління : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 432 с.
16. Скриньковський Р.М., Павловські Г. Діагностика в системі менеджменту підприємства. *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 199–205.
17. Черчик Л.М. Діагностика в системі стратегічного менеджменту підприємства. *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 2(10). Ч. 2. С. 150–155.
18. Business economics. Study material. Laser Typesetting by AArushi Graphics, Prashant Vihar, New Delhi, and Printed at IPP/March 2016
19. IIBA Global Business Analysis Core Standard. A Companion to A Guide to the Business Analysis Body of Knowledge (BABOK Guide) Version 3 - International Institute of Business Analysis, 2017. 50 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/2650656/>
20. IIBA. A Guide to the Business Analysis Body of Knowledge (BABOK 3.0) - IIBA, 2015. 502 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/1690179/>
21. Voskoboieva O., Romashchenko O. Strategic partnership as the basis of modern business. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/586> DOI: 10.32782/2524-0072/2021-29-48.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.
- Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Основи економіки та діагностики економіки (поглиблений рівень)» на платформі «Moodle».